

Összegyűjtött versek 1959–2019

(BUDAPEST, MAGYAR NAPLÓ KIADÓ –
ÍROTT SZÓ ALAPÍTVÁNY, 2019.)

A két évszám, amelyek között ez a könyv megszületett, több regényre való történelmet hordoz. Három évvel ötvenhat után indul, s csaknem harminccal a rendszerváltozás után ér véget. Hatvan év. Bőségesen egy ember élete. Aki a körülötte zajló történelem szenvedő alanya, krónikása, a belső indítások mellett és felett ez költészetének nemcsak forrása, hanem vállalt feladata is.

A könyv borítóján az eget a cím ráncokkal tördelt nagy kék betűi helyettesítik, felettük az író fiatalon maradt, szelíd és gondolkodó arca.

Ismerem, ilyen. Övé volt a Felsőmagyarországi Kiadó, Albert Gábor *Hol vannak azok az oszlopok* c. könyvét ő adta ki. *Gyerekidő* c. regényét így dedikálta: „Albert Gábornak, köszönettel a szellemi támogatásért (1986!)” (Utalás AG. beszédére az Írószövetség taggyűlésén). *Legenda Ratkó Józsefről* című rádióműsoromat az ő költeményével fejeztem be. Ő értette, ő élte át igazán azt a költészetet, mert maga is a kiszolgáltatottak közé tartozott. Eldöntötte, arra hívatott, hogy róluk beszéljen.

Meg is tette, bátran és igényesen. Az összegyűjtött versek 2020-ban *Az év könyve* lett. Kossuth díjas. Balassi kard tulajdonosa. Versei, novellái, szociográfiai riportjai, regényei és drámái elevenítik fel a kort, amiben az a gyerek, fiatalember, férfi élt, aki kortársunk.

1942. október 24-én született a Szolnok megyei Zagyvarékason, ahol tíz kilométerrel odébb, a Tiszába ömlik a Zagyva. Futott a tanyáról az édesanya, hogy valaki legyen mellette, még nem számított rá, hogy eljött az ideje. A hét hónapra született gyermek felett „szalmahordó kosár volt az inkubátor”.

A háború közepén jött világra. Mikor katona édesapja hazaérkezett a frontról, a kisfiú nem tudta, ki az. A tanya körül néhány hold föld, van tehén, disznó, baromfi, látástól vakulásig munka a szülőknél, a gyerek is segít, már háromévesen libákat őriz. Akkor nyílik a szeme a környező világra, épül sejtjeibe az otthon képe, amiben semmi különös nincs, de a költészetet felépíteni elég: ház, állatok, növények. Aztán vizes árok, akácfák, gémeskút, szalmakazlak, varjak, vadnyulak. Apa és anya, s távolabb, de egyre közeledve emberek, jók, gonoszak. Aztán a kegyetlenség. A Hatalom. Az égen forró Nap, éjszaka világító Hold. Hozzá egy születő költő érzékenysége, mindent látó szeme, szenvedélye.

Tíz évvel fiatalabb nálam, mikor a Rádióban a F fiatalok Stúdióját szerkesztettem, még serdülő diák, mire megjelent az irodalomban, akkor én már atyáim nemzedékével dolgoztam. De tudtam róla, ő indult a leghátrányosabb helyzetből, tanyasi gyerekkora, maga a politikától szétdőlt falu állította arra a pályára, amit hivatásának választott. Vagy az választotta őt.

Első kötete 1966-ban jelent meg, *Hozzátok jöttem* címmel. Ez most az összegyűjtött versek első ciklusa.

Ha elolvasom gyerekkoráról írt prózáját, feltűnően szép magyarsággal megírt történetei izgalmasak, érdekesek, nem lehet letenni. A tanya, a kisváros hiteles rajza, középpontjában a keményen dolgozó család. Nehéz, de nem reménytelen, emberségében gazdag életet ábrázol, hűségesen, végletesen, kedves humorral. Az ötvenes és hatvanas évek tették keservessé, erről ad számot költészete: az embertelen politika tönkretette a parasztságot, az olyan semmiből indult földműveseket is, mint az ő szülei voltak. Nemcsak a parasztságot, ez a két évtized folytatódott s az egész országra nehezedetett, következményei a jelenig érnek.

Iskolába vonattal kell menni Szolnokra, reggel együtt az édesanyával, házakhoz viszik a friss tejet, néha baromfit, piacra a tojást. Ez a testi és lelki közösség útravaló egy életre. Az okos gyerek az iskolában kiemelkedik az átlagból, tehát bekerül az orosz tagozatos elit iskolába. Akkor kezdődik a költő vesszőfutása, mert lenézik, kinevetik, ha meglátják, ahogy megy édesanyjával a piacra, kannákkal, kosarakkal, tájszólását kicsúfolják. Ebben az iskolában idegen, vége a biztonságnak. Megbukik, eltanácsolják, nem odavaló; a harmadik iskolában magafajta gyerekek között jó tanuló lesz ismét, és van egy magyartanár, aki észreveszi és felolvastatja a dolgozatát. Mehet gimnáziumba. Akkor újra találkozik az orosz tagozatosokkal, a történet ismétlődik, megbukik három tárgyból. Az irodalom menti meg, aznap jelent meg a megyei újság szerkesztői üzenetében, hogy elfogadják egy novelláját. (De nem köztölték.)

1945 után volt néhány év polgári demokrácia, élt az irodalom, a *Csillag*, a *Válasz*, az *Újhold* helyet ad az induló fiataloknak. A polgári irodalomnak 1949-ig, a népi írókat tovább viszi még a háború előtti népi irodalom lendülete, a fiatalokat naivitásuk, a népi kollégiumok gyanútlanúsága. Még eljutnak értékhardozó iskolákba. Nagy László 1945-ben érettségizett a pápai református kollégium kereskedelmi iskolájában, továbbtanult az Iparművészeti, majd a Képzőművészeti Főiskolán, aztán a Bölcsészkaron irodalom–szociológia–filozófia szakon. 1949-ben jelenik meg első kötete, 1950-ben József Attila díjas. 1949–52-ben Bulgáriában írói ösztöndíjas. 1952-ben Bulgáriából jön haza, de szülei már kuláklistán vannak. Akkor nyílik ki a szeme, tapasztalja, mi történik falun. Tizenhárom évvel fiatalabb öccse, a költő Ágh István írta róla: áll az ablaknál és sír.

1952-ben Serfőző Simon tízéves. Szeme előtt hajtják szövetkezetbe az embereket. Üldözik a jobb módúakat, szegénységből éppen kilábaló szülei is rettegnek, mikor kerülnek sorra. Folyik a parasztság pusztítása. Neki már nem jut az előnyökből. Az ő tanyasi indulása hátrány, nincs olyan kollégium, ahol figyelnének rá, se pápai, se debreceni, se népi. Mikor kibuktatják, osztályt nem ismétél, inkább hazamegy a szüleihez.

Ez már az 1956 utáni gátlástalan erőszak ideje, szervezik a szövetkezetet, a szülei nem lépnek be. Összekapargatott jó földjük helyett kapnak parlagot, visszaadják, több az adó, a beszolgáltatás, mint a termés lenne. A tanya állandó veszélyben, a kert is, de kitartanak, végkimerüléig dolgoznak. A földből nem lehet megélni, az apa a környező városokban építkezéseken is munkát vállal. A fiúnak rá kell döbben-

nie, hogy szégyen otthon maradni. Ágh István édesapja azt írta egyetemista fiának: „Iszkáz elesett.”

Serfőző elbúcsúzik otthonától, a tanyától, a gyerekkortól.

Isten megáldja a tanyát!
 Úgy eltűnök, itt se voltam.
 Megemelem a kalapom
 a barmoknak,
 betakargatom
 szépen őket,
 szarvuk közé pusztit nyomok,

(Egyenesen lép)

Tizenhat éves, 1958-at írnak. Újpestre megy, ahogy mások, segédmunkásnak, gyárba, hogy aztán szakmunkás legyen. Ez az egyetlen lehetőség a szabadulásra, onnan az utak többfelé vezetnek. Petőfi jut eszembe, mikor utolsó lehetőségként elmegy katonának. Serfőző betanított munkás lesz, napi nyolc órát vagy még többet dolgozik, nehéz fizikai munkát, férfimunkát, a fejlődésben levő kamasz. De mikor hazamegy, jó ruha van rajta, azt mondja, mint a többi, hogy jól keres, és anyáik azt mondják egymásnak, hogy büszkéek a fiaikra. De mindenki tudja, hogy nem így van. Nem is ez a legfontosabb: otthontalanná válnak. Mégpedig tömegesen. A falvak elnéptelenednek, a városok túlszűfoltak.

Megy haza hetenként a faluról elűzöttek fekete vonata, a krajcárral, („ennyiért dolgoztál, nem épp semmiért” – írta valamikor József Attila) amiből alig marad valami az albérlet, az útiköltség után, de hazaviszi a száraz kenyérhéjat a malacoknak.

A városban nemcsak a munka nehéz, a szállás siralmas, az embertelen körülmények közé kivetett emberek sem lehetnek jobbak az életüknél:

Én őértük is jöttem,
 akik így fogadtak:

megint érkezett valaki
 a csillag-hangulatvilágítású tanyákról,
 lássátok csak!
 A vályúkocsmánál kurjongató ludak,
 tájszólású kotlók fia!
 Aki – azt mondja –
 a hosszú kútágasnak volt játszótársa,
 s édesrokona a pacsirtáknak. [...]

Miféle apja lehet?
 Tán tizenkét üszője is hancúrozhat
 a szikkadtan zörgő parlagon.
 Méreg-drágán piacozó anyja
 vagyont gyűjthetett halomba
 a szélgulyajáráson.

Eggyel megint többen vagyunk,
 összebb kell húzódnunk.
 Az ágyból lábunk is
 már ki kell dugni az ablakon,
 mert annyian vagyunk.
 S a kaland hozhatta csak.

(Megjött)

A verseket olvasom, ez is életregény, róla, a korról, társairól, akiket otthon is vár a munka.

Emberek, közelről látlak titeket,
közelről, s hátatok mögött
sehol a védőangyal, a sugaras,
fagy üti lábatok, jégverés a fejetek.

Bánat, baj kísér titeket,
éltek hőségben, hidegben.
Öntve vasba, járomba fogva
gépek, állatok mennek nyomotokban.

(Közelről)

Mitől vers a vers? Látomás és indulat, az élő beszéd ritmusával, a hosszú és rövid sorok váltakozásával a jelenetek élnek, a munkába induló fiúnak: „Kutyatá-nyér- virág integet most, / Kis kacsa fürdik fekete porban.”

A népdal-variáció, a fekete tóban helyett fekete porban-változat, a költői sűrítés olyan mértéke, ami feleslegessé tesz bővebb magyarázatot: mire jutott a világ.

Ülök a barázda szélén,
kis borulat komorlik felettem.
Az útszélien egy ért kalász borul térdre,
mintha imádkozna értem.

(Mintha imádkozna)

A virág integet, a kis borulat komorlik, a jelenet az égtől a földig ér, ahol a kalász letérdel és imádkozik a fiúért. Minden él körülötte, mert a pusztulás kerülgeti.

Aztán katona két évig. De nem adja fel. És nem adja el magát. Ír, mire leszerel újságíró, majd 1968-tól a miskolci *Napjaink* munkatársa. A Hetek írócsoport tagja. Akik eldöntötték, hogy tanúi lesznek annak a világnak, ahonnan jöttek. De „vidéki író”, az ő mondanivalóját nem reklámozzák. Nem csoda, ez az egyenes beszéd kellemetlen.

A *Hozzátok jöttem* az összes verseit összegyűjtő könyvben az első ciklus, alcíme: 1959–60-as évek. A cím is próféta magatartásra vall, a harmincas, negyvenes évek népi íróinak küldetésstudata jelenik meg benne.

A kötetnyitó első költemény látomása a *Tanya*. Égig érő akácfaakkal kezdi, a vadludak mindenségbe suhanásával fejezi be. De az ágak fenyegetően hegyesednek, a szalmakazal oldalát a Hold szakította ki, egy tehén maga teszi a jármot a nyakába, s indul szántani. Ember nincs, csend bolházkodik.

Serfőző első kötete tíz évvel 1956 után jelenik meg. Ennek a költészetnek ereje az igazmondás, s az életet teremtő költői látás.

A halálra ítélt tanyában ott él a gyerekkora, mert ő él, hogy újra meg újra felmutassa a pusztulást.

Nincs tele földdel a szám, mint a fehér
lőkoponyáké a dombon,
felkiabálok a fákra, suhogtatják, emelik
az égbe gyermekkorom.

Tanya, nézlek, a cseréptetőn aranylik a moha,
ablakaid kitárva,
azon bújtam ki reggelenként, baglyot lesni,
ráijeszteni a baltára.

Az eresznél kissámlinak faragott csend van,
a kerítés megfeketedve.

(Emelik az égbe)

A hűség és a szeretet teszi kozmikussá a képet, az élő fákat, a mohával aranyló tetőt. És híradás arról, hogy a kissámli már csendből van, a kerítés pusztul. Az emlékezet otthona a vers: „Tekergőző dűlőút siklik a gazban, a tájról elmenekül.” Ahogy ő is elmenekült.

Őszvég

A tehénszuszogások ösvényein
a csordát
már nem hajtották ki
az átfázott gyepre.
Köd robban
a hörcsöglakta földhátan,
ott már
tél lehet.
Sietek,
összeterelem,
mint a libákat,
hazahajtom a környéket.

Serfőző felmutatja a falut, aztán a városba száműzött parasztok nyomorúságos életét, s a kétlakiakat, akik munkásszállásokon, hidegtelekben élnek, de otthon is szükség van rájuk:

Félországból jött emberek
esznek, horkannak,
tolongnak velem,
csikorog szájukban
igáslovak foga,
rázkódnak a vonatokon
ide-oda
pihenő nekik mikor van?

Ezek az emberek
nem is alszanak,
ezeknek az embereknek
dereka fáradtságból van,
otthon is
kétrét görnyednek,
szerszámmal, barmokkal
életre-halálra küszködnek.

(Derekuk fáradtságból van)

A faluból városba szakadtak élete sosem volt könnyű, de ilyen nyomorultan, mint a sarló-kalapács szimbóluma alatt, soha nem éltek. Mert őket a semmibe lökték, és nincs visszaút.

Ez a „modernizált” megnyomorított falu, az egész ország szimbóluma. Hangszórókból szól a cigányzene, mikor a földjükről elűzött, TSz-be kényszerített emberek mennek az úton, elrabolt jószágaikkal. Aki teheti, menekül.

Agitátorok kiabálnak a kiskonyhában,
szövetkezet lesz erre a földeken,
s apám az ablaknál izzad.

Az ellenkezős szájú nagygazdákat
napok óta
dzsipek hordják a községházára.

Mi lesz itt öregeimmel?
Itthon maradottként mi lenne velem?
A nagykazal is menne világgá innen.

(Por keveredik és szél van)

Megírja prózában is, versben is, hogy a letaposott falu a szegénységben, kiszolgáltatottságban is tartja magát, ahogy elődei tették. Ő is, mikor már ajkáig ér a víz, ki tud úszni, van hite és ereje. A tanyákon maradt emberekről írta: „Évek hosszú során vállalták a meghurcoltatásokat, megalázásokat, túrtek a végsőkig. Dicsőség önekik! Ha itt hazánk lesz még ötszáz, másik ezer évig, önekik, az ilyen embereknek adjunk hálát. Magyarországot ők tartják meg! Ha egyáltalán maradt még kitartás, megtartó konokság ebben a népben.”

Rapszódákat ír a szüleiről:

Apám húsából
kutyák haraptak,
ásók ettek belőle.
Anyám vállát
horogfa marta véresre.
Hajszoltjai az időnek,
kapaszkodtak égbe, földbe,
hogy kilábaljanak
a szegénység
kotyogó kátyúiból,
bele ne száradjanak.

Mert mindig attól féltek,
nem lesz mit enniük.
A tehén elszabadítja magát
a lánctól, fellázad
az üres jászolnál.
Lábával tüzet rúg,
kigyújtja a gerendát,
a vályogfalat is,
s szarvát beléjük akasztja,
földobja őket
a korhadó kazalra.

(Mindig attól féltek)

Itt még a föld megszerzéséért küzdő szegény emberről szól, hogyan lehet szembeszállni a sorssal: ez a szemlélet Serfőző egész költészetére jellemző, a földtől égis erő drámában harcot vállaló mitologikus erő.

A *Hegyekre kiállva* című ciklusba a hatvanas években írott hosszú verseit gyűjti. Öt megrendítő búcsúvers, összefoglalása mindannak amit elveszít, mikor elhagyja a falut. Mikor otthontalanná válik.

Az *Otthonunk e táj* széles horizontú leírás, ami valamikor otthon volt, de most a barázdák fölhullámoznak az óltetőre, félelem sivít, mikor hazamegy a városból, idegen itt is, ott is. Az ember szenvedése megjelenik a hánykolódó kazal képében, a táj megadása a megalázott emberé. Sorról-sorra a pusztulás látomásai.

Este a tanyaszagot becsuktam a kapuval,
s a bizonytalanság éjszakáin
reggelig hánykolódott a kazal.
A közös határból a lemondó megadás
megalázottan ballagott haza. Míg én fölajdulva
guggoltam le a barázdákhoz,
a földek rángatózása odalátszott,
meg-megvonaglottak, ahogy csontsovány,
döglött lovak rugdaltak nyerítve
a fertelmes trágyahalmok alatt.

Ez volt valamikor az otthon, ahová mindig visszatér: „[...] kicölöpözöm ide-tartozásommal a tájat, maradék hazámat.”

Az *Édestestvéreim* megrendítő hosszú vers a szövetkezetekbe hajtott paraszt-ságról, mikor az ég is fenyeget, ember az embernek farkasa. Lírai jelenetek sora, sirató, az otthon, a haza siratása. A falu, az emberi közösség siratása. Mikor a világ rendje maga ellen fordul. Kozmoszba vetett, megdermedt, embertelen világ.

Ágfenyegetés.

S az úrből madaraktól
lepiszkitott tanyák.

Felborult árkok.

Én innen ismerem hazám.

Vakaródzó rög.

Amikor az ember el lett taposva, életre kelnek a dolgok. A gyermekkor emlékeiben emberként viselkednek az állatok, a növények, még a fogalmak is.

Ahol a barázda-parton
emlékezetemben
öcsém, a kakas kapál.
Akivel a földből
ki tudjuk húzni
a lukat is,
mint a gilisztát.

a gyalogos bogárral.
A kossal észrevesszük
a kisborjút szökni
a ház mögött,
az ősembert
szaladni amott!

A tyúkkal meglessük
az őrtálló tücsköt,
az ásót játszani
a búbos boglyák közt.
A szél-súgályukas
kerítésnél találkozunk

S ahogy visszanezünk a Nap-dörgésben:

kommunisták jönnek lóháton!

S a hörcsög elkezd
vonítani a lukból.

Évezredes közösséget romboltak szét, a romokban nem maradt élet.

S a kazal a sassal,
a házak is lámpavilágostul
eladók, hisz mi tartana
már bennünket itthon?
Még az öregember is
eladó a portákról.

Mögöttünk üres lapály,
romos domb,
kihalt laposok,
a letarolt, szétrontott haza.

Az *Elviszem magammal* lírai elbeszélés arról, hogy indul útnak a tanyákról két fiatal, egy fiú és egy lány. A magasban tiszta szépség, a vers szimbóluma: „Lepkéből fehér angyal vonul”.

A föld azonban rekkenő napsütésben fuldoklik, „A víz kiissza magát a napon”. Vendég van a háznál: lány az apával. „Felemlegetjük az aratást: keresztekre feszítették a mezőket”, „kiszáradt gödörtetekkel felravatalozva a táj.” – Innen el kell menni. És az apa vállalja a felelősséget, rábizza a fiúra a lányt, akivel megköti majd a falu és város közt menedéket jelentő házasságát. Megjelenik a szél, az eső, ami költészetében hol valóság, hol szimbólum, máskor ő maga.

S az esővizektől ázott házakból
a fiatalok mennek,
mintha a szél vinné őket.
Nézni utánuk:
elfárad a tekintet.

Errefelé már csak a kóbor kakukk az,
akivel találkozni lehet.

S a legkisebb lányt innen
feleségül

A Hegyekre kiállva mint aki kapkodja a levegőt, rövid sorokban mondja el, mi vár a városban rájuk.

Nem tudod még:
itt hányódunk majd
a hajrá munkára
ingázó sorsúakkal,
a földjeikről
szétriasztott
barakk- és

most én is magammal viszem.
Magammal a figyelmeztetést is:
ne csak holnapig kelljen.

Eljön velem.
De egyszer még itt éjszakázik
Csak ülünk még az ablak mellett.
Ide most már csak a senki
kopogtat majd be.

albérletlakókkal
a robajló városokban.
Vőlegénykalapom
fejemről lekonyul,
lehervadt szalag
lóg róla.

Nagyszerű a befejező strófa nagy ívű látványa, a városok fala hámlott, azok is pusztulnak, a fészter is porlad a tanyán, ott madarak énekelnek, még sincs maradása.

Az ország másik végéről
hegyekre kiállva integetek neked,
aki után, mikor eljössz
a hámlott városok felé,
madarak kiabálnak búcsúzóan
a nesztelen porladó fészertől.
S a szálló szürkületben
még sokáig néz a kémény,
amint fönt áll a tetőn.

Ő is megteremti az anya magyar mítoszát, Serfőző mitológiájában a legnagyobbat. Csodás történetek születnek, női csodák:

Harmatból sziklát görgetsz el
reggel az ajtóból.
Parancsolni tudsz a szerszámoknak.
Lovat, kistehenet szülsz,
korpával púderozod be arcukat.

Én tudom, áll tetejetlen fa
a világban, s te fölmentél oda
a magasba. Onnét az erő,
hogy fordulsz egyet,
s elmozdítod nappalostól
éjszakástól az eget. [...]

Az anya félelmére, hogy a fiú nem fog visszajönni, a balladák hangján válaszol:

Visszajöttem én, visszajöttem.
Romlással magam meg nem öltem.
A fák mögött én vagyok
abban a nagy fényességben.

*

A bánatnak, bajnak
a szelekkel hazáig kiáltom:
ne szomorítsák az én anyámat.
Elég legyen a bántásokból!

Te asszonykirály,
örökös éjszakát
hegyomlást az égből
zúdít rád Magyarország. [...]

Mert a tanya ablakon át
most szökik világgá
a te egyetlen fiad,
vissza nem nézne,
elmegy verseivel Budapestre.

Látom: tehened szarva
kajla Hold az égen.
Fölötted a magasban
madarak suhognak,
ereszkednek
hazafelé a szélben.
Kaput nyitnak.
Éjszaka van.

Jöjj föl, virrasztó csillag!

Ezekben a versekben legfontosabb mondanivalói jelennek meg, a pusztítással szemben a szeretet, a hűség az őt körülölelő élethez.

1975-ban a jelenik meg a *Ma és mindennap* című kötet, az összegyűjtött versekben a hasonló című ciklus hozza a kor képeit: fülledt, fullasztó mocsár lett a haza. Éppen csak él, ahogy tud az ember, kilátástalanul. Folytatja a krónikát, egyre keményebben, már elérte a krisztusi kort, számon kéri a történelemben nem számot tevők sorsát:

A hosszú kanálistarton éltünk,
villámoktól ütlegelt
alvégeken,
kucorgó házakban mindig,
a városok legszélén,
mindig a cselédsoron, [...] /
amerre az igazság
fehérlő fia
mendemondákban járt,
s a reggeli

Nap-úrfelmutatásos falvak megett
forradalmaink gyalogösvényét
szelek bekaparták
mint az ebek.

S míg mások sorsunkról intézkedtek,
Holddal világítottunk magunknak
a kerítések mellett.
Csak éltünk ebben a hazában,
nem mi laktunk benne.

(*Holddal világítottunk*)

S megint egy hosszú vers a pusztuló jövőről, az *Egykék országa*, legenda valamikori sok-sok gyerekről, akikből mindenre tellett, de most „föléli Magyarország a népet [...] / „Mindennapjaink: rablógazdálkodóink / kihasználják maradék erőnket”.

Serfőző Simon költészetében többször visszatérő vonulat, külön ciklusba is gyűjti harminc év szerelmes verseit, *Virág* címmel, 1960-tól a '90-es évekig. Emlékművet állít a mindennapi szerelemben azonosuló ifjú házaspár küzdelmes és boldog életének. S általában a szerelemnek, mint a címadó, nyilván már a számítógép eszközeit felhasználó, tehát kései versben:

Virág

Virágpirkadat,
virágtól piros virradat,
ahogy felhossa,
magát világra hozza,
mintha reggeledne,

lassan napkelte lenne,
fűszálak közül,
felsütne sötét erdők mögül,
s én nyitnám magam,
bontanám
boldog szirmokká
magam.

1978-ben jelenik meg *Büntelenül* című verseskötete. Költészetének egyre erősebb áramlata tekint magasabbról a hazára. A közösség, a nemzet gondja a horizont, mikor a hazát országghatárral bekerített tanyának látja. Forradalmainkat megfélemlítés követte, az országghatáron kívül rekedtekért semmit sem tett a rendszer, sőt, büns népnek kiáltottak ki bennünket. És a nép fél, hallgat, elvisel, de megőrzi magában az igazságot, és lesz, aki kimondja.

Lélekben voltak itt búvóhelyek,
zugok ellenállni,
hogym legalább mentsük
magunkban a hazát,
amiből majdnem kikoptunk már.

(*Büntelenül*)

Nehéz időkbén az ember kapaszkodik az öregekbe, az erősekbe. Serfőző Simon nemcsak a család öregjeit marasztaná életben örökre, mikor Illyés meghal – magunkra maradtunk, siratja, Nagy László halálával pedig a világűr hidege dermeszt:

Kifűthetetlen ez a lakás,
ez a haza nélküle, akinek
halálhíre a kapuban várt.
A fák földig rettentek, a csend
fölttem akkorát dörrent.
Bulgáriából szívemig fölrengtek
a hegyek. Hatalmas felhőkből
lengtek a Bakonyalján

gyászfekete lobogók.
Fölvonított a magasban
csikasz csillag, halál kuvikolt.
S egész éjjel az elhajtott,
megőrölt fogú lovait hallottam
förtelmesen nyeríteni érte
a másvilágon.

(Kifűthetetlen haza)

Serfőző költői eszközei megrendítőek, a Megváltó halálát idézik a földig rettenő fák, a csend hatalmas dörrenése, a Bulgáriából szívéig érő rengése a hegyeknek.

A nyolcvanas évek fojtogató légkörében figyelme egyre inkább a haza erkölcsi állapotát méri fel. '56 megtorlása után halotti csönd van. Aztán a „puha diktatúra” feledteti a néppel legfontosabb kérdéseit, a határon kívüli egyharmad magyarságot, s a határon belül pusztulót. Az egyke vagy egy se, a legvidámabb barakk évei ezek, mikor folyik a történelemhamisítás.

Lesöprik

Földtúró ásók, ekék nyomán
csontok, kövek,
kibuknak emlékezetünkből
múltak, országrészek.
Kerülnek a feledés
szélére, mezsgyéire,
miket a veszendőség parlagjain,

barázdáinak alján,
mint szél a szemetet,
az idő szétkapirgál.

Nem őriztetnek meg.
Amivel kötődnének:
az érzelmek elszakíttatnak.
S lesöprik tudatunkat,
mint a padlásokat.

A nyolcvanas években írja az *Elsötétült arcom* kötetének verseit:

Nem vállalom a hallgatást.
S nem nézem el
felnőttségünket
miként kiskorúsítják,
tartják járókában e tudatában
visszamarasztott népet,
s kullógósodik el az ország.

(Elsötétült arcom)

Ez fojtogatta Albert Gábort, ezért menekült a fővárosból, gyerekkora falvaiba Baranyába, hogy megírja a háború utáni telepítések krónikáját. *Emelt fővel* címen jelent meg ez a munka, híre futótűzként terjedt, mert ebben végre ki merték nyitni a szájukat az emberek. Serfőző Simon verseiben arról a hallgatásban elrekedt tor-kú, atomizált társadalomról beszél, ahol a megalkuvás a lehetséges életforma, és az anyagi gyarapodás az egyetlen cél.

Kivakaróznak a porból, sárból
a szalma-s nádtető s falvak.
Cserépfedeleiktől
héthatarra piroslanak.
Kerítik maguk vaskerítéssel.
Járdákkal kopognak.

Fáradságtól dől el otthon
a hazavánszorgó ásó.
Villoghatnak a tévék,
nézik valameddig, s ülve
elalszanak előttük az esték.
(Kikészül az erő)

Csak a gazdagodás hivalkodhasson,
már megenyhülnek. Beérik kevéske
megelégedettséggel, ami nélkül a kitartás
oszlopa leroppan, s élni nem lehet.

Ám lélekben kilakoltatottan
e hazából, otthontalanul sem.
(Csak a gazdagodás)

Elgondolkodtató, hogy a hallgatás, a konok megmaradás ereje hogy válik egy idő után gyengeséggé, romlássá.

Serfőző Simon keresi az erkölcsi romlás okait. Egészen a mohácsi vészig, tehet-nénk hozzá a Rákóczi-felkelést, egymás után a veszteségeinket, 1849-et, a hatvenhetes megalkuvást, az első világháborút, Trianont. Amivel szembenézni, következményeit értelmesen levonni nem volt alkalma az 1945 után felnőtt magyar társadalomnak. Pedig, ahogy a lengyeleket összefogja Katyń, nekünk erre szolgálhatna Trianon – írta Albert Gábor. De bennünk az idegen hatalom kiszolgálói büntudatot ébresztet-tek, nemzeti öntudat helyett – sorolja a hatalom bűneit Serfőző Simon. És ez 2005-ig is elért, akkor már nemcsak elfeledtették velünk a határon kívül élő magyarságot, de a hatalom agymosása és a közöny miatt meg is tagadta őket a többség.

Szánkat csend lakja be.
Romlás bennünk.
Tétova bávaságtól szaglunk.
Neszünk sincsen.
Pedig hangos kiabálások
kérnének az elcsatolt
távolságokból segítséget.
A magasból belátásra,
nyugalomra figyelmeztetnek
az ágak. Hiába

zokognak arra a kapuk,
töpörödött házvégék,
sírdogálnak szavaink,
mert földönfutóvá lesznek.
Maradásunk nincsen,
még ha közel s távol
az útszéli madarak is
a mi nyelvünkön értenek
(Utolsó hitünk)

Serfőző költői eszközei ebben a témában is megragadják az olvasót, hallgatunk: „szánkat csönd csukja be” a fogalom életre kel, cselekszik. Az ágak most is fenyegetnek, legalább is figyelmeztetnek, s látjuk a székely kapukat zokogni, üldözött nyelvünket sírdogálni. Mindent elmond, de ki hallja meg?

Félrehúzódnak
e lekezelt, lenézett,
tájainkon széttelapult
félszeg hazával,
amely a körutakon túl
már vidék csak,
tartomány,
hátsó udvar,
*
Megfeneklett álmaink
kedvszegettségével fekszenek

mindenütt a rögök,
kövek.
Hol van, akad-e köztük,
amelyiket megmarkolva,
lendítené karunkat hátra,
s röptével
el-fölszállhatnánk innen
az egyenesbe,
magasságba?!

(Vidék, tartomány)

Mi történt velünk? – kérdezi Nemeskürty István, mikor az első világháború után szétbontott magyar hadsereg sorsáról ír, nem szedte össze senki, hogy szembe szálljon Trianonnal, ahogy a törökök szembeszálltak. A második háború után még azon is igazítottak kárunkra, és mi nem szóltunk semmit. Tizennégy éves volt Serfőző, mikor az ország 1956-ban felemelte a fejét. Országos robbanás volt, megfizettünk érte.

Mit sem törődve
a szelekkel ellenük sziszegő
készülő bosszúval,
büszkeségük az égen ragyogott,
a Napban.

A mámor lukas zászlói lobogtak,
suhogtak az égig.
Föllázadt az igazság,
amibe beletántorodott az erőszak,
a világ is.

(Megfizettették)

Halálos ítéletek, besúgók hálózata volt a következmény, mint a szabadságharc után.

Résein e hazának
Gyanakvásunk leskel
minden ablakból.
Szavaink elbújva sugdolóznak.
Félénkké tenni bennünket,
hitebicsaklott,
szorongó néppé:
elérte a cél, amit akart.
Ne tudjuk becsülni magunk:

munkánk leszólják,
a múltunk,
a másokét magasztaljuk.
Élünk pénzért, javakért.
A mások gondja?
Nem a miénk!
Ellobbannak az együttérzések is.
Résein e hazának
maradék melegét
kifújja a szél.

A *Sintér idő* című ciklusba gyűjti azokat az 1970 és '90 között írott verseit, amelyeknek megfogalmazása, formája más, mint a többi, mondanivalója puritán egyszerűséggel, a próza egyértelműségével ötvözi az emelkedett stílust. Hosszú sorai, tömörszerű strófái az igazság súlyával beszélnek, arról, amihez köze van, a szülőföldről, és példaképeiről. Elsősorban a forma határozta meg ennek a panteonnak együvé tartozását.

Első, a legfontosabb, a szülőföld. *Innen* az első vers címe, arról, ahonnan indult. Hosszú sorokkal, bekezdés nélkül prózavers. A játék és öröm hiányzik itt tájairól falunak és városnak, ahová tartozik, ahol a földművelő ember eszközeit ismeri, mert dolga volt velük, ahogy a vesszősöprűvel, tekerceslőgéppel Újpesten. Ismeri az „utcaja-széttaposott földszintes munkás- kolóniákat, füsttől szétmárt bérkaszárnákat, s az agyonra-dolgozottakat”. „Jogfolytonos”, szülei is dolgoztak ott.

S közöm van

Csanálopusztához, ehhez a szülőfalumon túli másik tanyavilághoz, ahová a feleségem való, s ahol elfáradva a madarak, este lehunyt szemmel ültek a gyalogúton. Erre a részére tartozom hazámnak.

Ahhoz a néphez,

Akik, ha csak napokra is, embernek akkor érezték magukat, egyszer az életben akkor szabadnak. Aminek az emlékét kiirtották volna hogy felejtődjön némaságba. A haza utcákra tódulását ellenforradalommal gyalázhassák, amit hiába kiabáltak a harsány hangszórókból, rádiókból; hiába sulykolták. A csöndbe, megfélemlítésbe szorítottaknak ez a szó nem jött ki a száján.

(*Hiába sulykolták*)

Írja a kemény, puritán sorokat eszmélése történetét,

jön az időből

egy gyalogút, a költészet egyik útja, lépdél egy ösvény, Balassi, Zrínyi korából halad századok óta, mint a motyogó szekeret hazafelé döcögtető kocsit, amelyen Petőfi is járt, s amelynek Segesvárnál az egekig hánykolódó kukoricásban csaknem nyoma veszett.

Ásónyom-mélynyi feledésben talál rá e nép

bajába beletöretett arcú Ady, aminek jötte irányába
 őutána – csak azok léptei mertek, merjenek
 menni, akik gondokon vajúdván, vállalják
 bátorságát, és sugaraztatnak bizodalmat
 a felkelő Nappal, hogy élni lehessen.

(*Akik vállalják*)

Aztán Berzsenyi Dániel, Szabó Zoltán, Ratkó József, a festő Szalay Lajos, Szabó Lőrinc, Kalász László erkölcsi példái.

Évszakváltó – Az 1990-es, 2000-es évek. Mekkora várakozás és öröm volt a szabadon választott kormány, a mindent megjavítani kívánó szándék. Nem sikerülhetett, szinte természetes, hogy nem. Serfőző ezt is kibírja. „Hiába az évszakváltás, / s virradtunk tavaszra, nyárra. / Akik fenn köröztek régen, / Azok kapnak ismét szárnyra.” // „Kijátszottak voltunk, leszünk, / satnya aljnövényzet újra”. (*Újra*)

„ne tudjak / az eltájolt távlatokról, / szavak csendjéről, / hallgatásáról, / ne tudjak / e maga ellen forduló, / magára ártalmas / hazáról”. (*Naptalan*) „Szó csak a szabadság. / Senki ne keresse. / Mendemonda csupán / Mégis hiszek benne.” (*Mégis*)

Ady Endre kötet szerkesztéseire emlékeztet az, ahogy nem csak időrend, hanem téma, vagy versforma szerint is csoportosítja verseit. A szabadvers változatos formáiban jelenik meg mondanivalója, hosszabb-rövidebb sorok, az indulat, a lélegzet a beszéd ritmusában, kisebb-nagyobb szünetekkel a sorok között, máskor széltől-szélig, bekezdések nélkül, oldalon végig, ismét máskor strófákra tördelve a gondolat s az érzelmek váltakozása szerint. A ciklusok sorrendje időrendben halad, de újra meg újra visszatér, ha egy téma vagy versforma úgy kívánja. Ha egyvégtében olvassuk, milyen üdítő a *Sintér idő* után az *Égig érő nyár* 1990-től az 2010-es évekig született hagyományos, rímes, játékos verseit ízlelgetni, kísérletek, vagy gyerekversek, képeik, témáik egész költészetéből ismerősek, de tragédia helyett mesét mondanak, játszani hívnak. Gyerekkorát álmodja vissza bennük: Tejútról letérve, / láthatár melléken, / napfényt legeltettem / hosszú kötélvégen. // Kuttyák ugatását / vadnyúl után küldtem, / gallyakat a fákra, / felsuhogni zölden. // Gurigattam dombot, / viharral pereltem, / estig csitítgattam, / hogy lecsendesedjen. // Ágyamban reggelig / már nyugton elvoltam. / Ameddig az ég ért, / addig nyújtózkodtam. // (*Viharral pereltem*).

Hallomások – 2010-es évek. Cs. Pócs Éva néprajzos összegyűjti Zagyvarékas hiedelmeit. Serfőző Simon versebe írja őket. Új szelek járnak, feloldódik, játékos, boldog, hogy faluja meséit elmondhatja. Például a víziborjút, amitől árvíz van, ha a falu alatt úszkál. Az előbeszéd természetes kedvességével mesél, van kedve elővenni játékeit, a dolgok megszemélyesítését:

Majd az egyik kapa lemegy érte!
De épp csak ledugja fejét,
el is merül a vízben.
Azóta se látták kapálni!

A hullámok mernek csak fürödni.

Azok lubickolnak,
ahogy én szoktam volt
régen a kerítés tövénél,
otthon a porban.

(*Hiába kutatják*)

Örömmel írta, öröm olvasni. Játékos, kedves, friss, fiatal. Arany János humora ébred benne.

Megfordult égtájak. A 2000-es évek versei. Számvetés magával, ki volt, mivé lett.

Mint régen

Ha az idő nem irányít
a meredek magasságnak,
messzeségnek,
még ma is
a zakatoló szelek váltókezelője lennék,
fák vitorlafelvonója

a loccsanva hullámozó fényben.
Szívemet nem járná át
országos huzat,
szerelmek tűzvésze.
Nem látnám fényességében
a remény mennybemenetelét,
az elhengerített követ.

Gyönyörű ez a húsvéti látomás, mikor hatvan felé elfogadja az életét, győzni tudott a balsorson, olyanná lett, aki vállalni tudja hazájáért is a felelősséget. Írja most is az igaz krónikát, a jelen bizonytalanságát. Ezt is szimbólumokkal, csodákkal:

Zaj lépdél a tetőn,
reng, hajlong a fedél.
Be is szakad
három cserép.

Döglött kutyánk
csahol a föld alól,
kazlak mögül is
behallik az ajtón.

Azt is hallom,
mozog a kerítés

körül a házon,
el is tűnik belőle
tizenkét léc,
meg egy karó.

A szegénység velük
merre oson?
Egyszál gunarunk
merről kiáltoz?
Vére a Holdból csöpög,
literes lábasból.

(*Azt is hallom*)

Ady különös éjszakája jut eszembe „Mári szolgálónk a néma hirtelen hars nótákat dalolt”. Felidézi élettel gazdag tanyasi gyerekkorát, ifjúságát, szokott költői eszközeivel, amit szinte kínálkozik prózára fordítani, s vajon mekkora a domb, ami gyakran megjelenik?

Körülnéz újból, látja a romba dőlt gazdaságot. Nem használt a többszörös kormányváltás. Sorokat idézek: „Honnan a sok dologtalan kéz... Gyúrték a munkát valamikor... Szolga kezékké lettek, legyintgetőkké... Omlik az ország ereszalja, alá kellene dúcolni!.. A szennyvíz alól kimenekül az árokból a nád”. „Ha tetteim semmit el nem érnek, életem, mint lavór mosdóvizet, önthetem ki a semmibe”. „Hadd tudjam, miféle gödröt sülyedünk magunknak? A fények posványokba folynak, s visszafordul minden irány?!”

Egész költészetét átszővi az anya és apa példamutató ereje, akik, azt is mondhatnók, a nép, a legyőzhetetlen magyarság szimbólumai. Ígért apjának könnyebbítő gépeket,

Hangommal
telekiabáltam a konyhát, kamrát.
Apám köpött rám.

A vonatok ráfűtyültek,
mikor látták a füledt laposban:
hajlongott a fonnyadt levegőjű,
zörgő földekre
kitagosított múltban.

Rossz löccsel,
járommal aludt éjszaka.
Az özvegy ekéhez kijárt beszélgetni
a kerítés mellé,
mintha udvarolt volna.

(*Idő előtt*)

Az apa halálára írt hosszú vers a *Sirató*. Serfőző verseit olvasva átéljük azt a kozmikus erejű pusztítást, aminek tanúja és krónikása, ami minden dologban újra megjeleni. A részletek kis versei a hosszú versek áriáira készülődnek, azok pedig a megmaradás, a nemzet, s ha még tovább általánosítunk, az emberiség képei. Mikor az embernél több a természet. És közben a bőrünkig érnek a hétköznapi szavai, a különös jelzők, a „kitagosított múlt” az „özvegy eke” történelmi háttérű szókapcsolatai.

Te nem látod már a hatalmas szeleket
rohanni a láthatáron.
Nem hallod süvöltését a huzatoló égnek.
Nem tudod,
hisz mit tudsz te már,
életed beszakadt vulkán,
amiből régóta füst, kihűlt korom száll.

Rajta apám!
Mindegy, mennyi vagy pokol,
csak kirúgtass ebből a világból.

Csak ne fájjanak sebeid,
az elhappolt földek.
Ne fájjanak ízületeid kilométeres kötelei,
amelyek négy égtájat fogtak egybe.
Árok-visszereid ne fájjanak többet.

S a modern szabadvers természetesen olvad össze a balladával. A *Cantata profana* hangján szól a szarvassá változott fiú:

Nem úgy jöttem én,
 sose úgy jöttem,
 gyárkémény szarvakkal
 ajtódon be ne férjek.
 Gépekkal dübörgő szíveimtől
 szétrázódjon tető, sárfal,

caplassak küszöbödön
 nehéz lánctalpakkal.
 Jöttem csak, jöttem,
 mint aki el sose mentem.
 Világot ha jártam,
 tiszta forrásból csak itthon ittam.

Költészete évtizedeit végigkíséri a szimbólumok sora, szél zúgása, szárnyak látomása. Amelyek hol égig csapkodnak, mint a szerelem, hol faágra hullva hallgatnak reménytelenül. A *Sirató* utolsó soraiban:

Jobb már neked ott,
 ahol magadra hagyunk.
 Jobb, hogy nem vagy.
 Hogy már nem tudod meg,
 milyen új erőszaknak kellene
 a járomba kényszerülő fejek.
 Messziről milyen új félelmek suhognak.
 Miféle felfuvalkodott erők
 gyülekeznek,
 miféle hatalmak.

Megtöretett arcom
 jobb nem látnod.
 Nem látnod a remények szárnyait
 fölakadva
 csüngeni a fákön.
 Jobb nem látnod e magán átgázoló világot.
 Sűvölt a világűr hidege.
 Míg a magasból kémlelölükön,
 a Holdon át figyel,
 figyel az Isten.

A magunk szárnyán a 2005-ös évek. Az élet változásai elől a múltba menekül, kapaszkodni kell emlékeibe.

Anyám kendője:
 felhő száll át az égen.
 Cipőjében madár tipeg,
 méhecske siet kosarával,
 mint ő sietett vele régen
 térdig tarlóvirágban.

Apám fekete kabátját
 varjú vette magára
 fehér ingét éjféli kísértet,
 azt láttam ellobogni benne,
 amikor éjszaka
 az ablakon kinéztem.

(Térdig tarlóvirágban)

A Napot,
 hogy égjen,
 reggelente a kerítésen
 még én gyújtottam meg,
 de már az is távol,
 odafent lobog,
 akárcsak az én fiatal arcom,
 amelyet nem e földön,
 régóta már azt is
 azon túl látom.

Azon túl
 az alázuhant időket
 felakadva a fákön

(Azon túl)

Mikor megy hazafelé, talán a Zagyva partján:

Átjár a szél,
lengeti tudóm lombját,
akár a fákét.
Besüt szemembe a fény,
mint valamely tanyaablakon.
Szétnéz bennem az idő,

az ég is a magasból.
Mint ahogy én is nézem:
egy koporsót visznek át a gáton,
mintha a jövőnek vinnék,
a faluban az lenne a halott.
(Átjár a szél)

Anyám balladát táncol – írta valamikor Sinka István, most Sinka Istvánnak ajánlja azt a költeményt, amiben a második háborúban hősi halált halt katonákra emlékeznek. Akikről nem beszélnek hangosan. Akikről nincsenek hősi emlékművek. A Don-kanyarban maradt katonák özvegyei táncolnak egymással egyre többen, egy ivóban a Zagyva parton, özvegy feketében.

A katonáknak, hogy álljanak meg,
a vonók de szépen könyörögtek!
Azok meg visszaszóltak a nótában:
várja a halál mindőjüket.

Csak a bánat maradt,
s mennyi asszony özvegyen!
Mennyi ölelés karjaikban,
tánc a lábukban, szívükben vágy.
Amiben elférne, nincsen olyan nagy ég,
sem azon túli világ.
(Özvegyek)

Elementek, s a házvégeknél el az évek,
ahogy útján a kóbor por is megyen.

Árvízről félti a temetőt, elődeit, akiknek „azóta nem fáj a karjuk, amivel akár az ásott kutat is kihúzták a mélyből, hogy megtisztítani iszaptól, sártól, kifordítsák, mint a búzás zsákot.” Ezekben a sorokban az apa sorsa a közösség szimbóluma.

„Csak ezek a nagy vizek ne lennének. / Ne kellene félni, / hogy a földek után, amiket elvett / a bugris erőszak, / elvigyen házat, ólat az ár. / Mert akkor, mint a ke- reket, / Miért hajtották a vérüket? / Életük mire ment rá?” *(Csak ezek a nagy vizek)*

A 2010-es évek verseit a *Földtől az égig* című ciklusba gyűjtötte. A szociológus szemével nézi a körülötte burjánzó valóságot, s az elhívott költő lelkével reagál. Nem mond le semmiről. A széljárta földek, testvérei a fák, ugyanazok ma is, nem egészen ugyan, néha menekülnek előle. Őszikék ezek a versek? Talán kissé elégikusak, hiszen az idő múlásával egyre magányosabb az ember. Gyermeksége falusi embereihez fordul, akiket szeret, akiktől beszélni tanult,

Minden szót,
amelyekkel szóltatok egymáshoz,
kedveskedtetek az asszonyoknak,
töletek lestem el.
Töletek a tette serkentőket,

amiktől az áramszedő gallyak
a levegő vezetékeihez fölemelkedtek:
indult csilingelve a reggel
(*Felejteti akarjátok?*)

Miskolc, a felnőtt városa mintha egy hajótörött szigete lenne, aki füsttel ad jelt az ismeretlenségbe távozott életnek. Látja a szegénységet, a népesség tragikus

csökkenését, osztják az igazságot, „amiből nekem nem jut”. De nem hagyja legyőzni magát. Őrzi magában ifjúságát.

A tűznek se engedtem,
nyelvét nyújtogassa rám,
bottal, lapáttal leterítettem.
Fölvonuló gátakkal, ásóval
az áradó Tisza ha észrevett,
visszakullogott medrébe,
nem mert kikezdeni velem.

S ahová az alávalóság juttatott:
a semmibe kivetettség
minden nyomorúságát lebírom.
Süvíthet a por,
megművel az idő,
nem hagy parlagon.
(Az ég alja belekékült)

A régi bajokhoz újak jönnek, megy az nép oda, ahol munkát kap, s megismétlődik a fekete vonatok népének sorsa,

Akárcsak mi,
örök vesztesek:
kóbor hazalátogatók lesznek ők is,
itt hagyva bennünket
lukas talpú lábnyomainkkal,
Hold tetejéről
lecsüngő szárnyakkal.
Ahogy mi is hagytuk az otthoniakat
szemöldökük eresze alatt,
amelyek leomlottak azóta.

De megmaradtak a templomok,
s mind a temetők.
Minekünk még megmaradt
az itteni Nap, a fennvaló ég,
ami – ki tudja –
nekik megmarad-e még?
(Örök vesztesek)

Serfőzőt a felelősség szenvedélye, akármilyen fájdalmas, nem hagyja el. Megjelenik régi szimbóluma, a holt madár, a reménytelenség: a Holdról csüngenek szárnyai. Mert nem jöttek országzászlós győzelmek, nem jöttek a csodák, fogták egymást a régi ácsolatok. Semmit nem hallgat el, szinte filmszerű képeket, történeteket hoz elének ez a költészet, amelynek nagy érzelmi töltése a fájdalom és a szeretet. A szegényekhez menekül, akik a sors legalját és magasságát leginkább meg tudják élni.

Tiétek a teljesség,
kik minden égtájat bejártok,
tiétek minden remény
és minden szenvedés.

Tiétek az idők végezetéig,
tiétek az élet
földtől az égig.
(Tiétek)

Serfőző évtizedeken át sorra veszi a haza dolgait, a megalázott, kirabolt falut, a parasztot, a munkást, a várost, ez értelmiségellenes politikai terrort, az erkölcsi rombolást, a megalkuvást, a hallgatást, a perspektíva nélküli anyagiasságot, a gyermektelenséget, a határon kívül rekesztett magyarságot, Trianont, s a szegénységből elvándorló, otthontalanná váló népet. Nagyon nehéz, nagyon sok. Az ifjúság elmúlt,

„minden erőm, elszántságom a jövő” írja a magyar költészet „és mégis, mégis fáradni kell” ígét. S ha megtartója volt ifjan a szerelem, most is abba kapaszkodik, az válik egyetemessé:

Lepedőnek leterítéd a rétet,
amit a Nap sütött,
szellőztettek a szelek.
Felrázod párnánkat, a dombot,
hogy puha legyen,
mikor ráhajtod a fejed.

(Játszani akar)

Az embernek rá kell döbennie, hogy egyik napról a másikra nem fog megváltozni az emberek sorsa, s élni kell, ahogy lehet.

De itt vagyunk,
maradék magunknak megvagyunk,
akárcsak a fák, az Alföldön végig.
Ha ritkulnak is sorban.
Utánuk újak tűnnek föl,
Emelik águkat magasra.

(Útjában az időnek)

Különös, hogy a sokáig elfeledett, folytathatlannak ítélt Ady Endre látenszen hatni kezd. Ady azt írta:”Párizs az én Bakonyom”, a bakonyalji Nagy László: „Versben bujdosó haramia vagy”, „Nekem Ady Endre ostora tetszik!” Ágh István nagy tanulmányt ír róla, s verset, mikor elmegy Csucsára.

Serfőző Simon, aki hasonló keserűséggel írta meg a magyar valóságot, elmegy Ady Endre nyomát keresni Nagyváradra. *Ady Endre nagyváradi emléktáblájánál* írja:

Aki nagy sorsra vágyik, hódítani akar,
ifjú szívekben élni tovább,
azt délibábok el nem kápráztathatják.
Félrelöki a megalkuvásokat,
e mindent föltartóztató torlaszokat.
Annak lelkét nem lehet kipányvázni!

Az nem szenvedheti a Duna-tájon szálló
sivárságot, nem a kilátástalanság ablakait.
Bezúzni valamennyit, s a letört-zászlós
vereségeket is győzelemre fordítani!
Támadhattak erre az elszánt erőre
lasszózó indulatok,
nem tudták földre rántani.